

No : 2023-60
Tarih : 25 Nisan 2023
Konu : Yurt Dışı Faturalarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Eyvah! Yurt Dışı Fatura Geldi! Stopaj var mı? KDV var mı?

Üstelik patron kredi kartıyla ödemiş, fatura da yok. Ayıkla pirincin taşını...

Başlığa bakıp korkmayın. Tane tane anlatalım. Hala soru işaretiniz olursa, mali müşavirimize danışabilirsiniz.

Yurt dışından gelen hizmet faturaları bazen kafa karıştırıcı olabilir. Bu yazımızda, bu faturalarda belge düzeni, kesilmesi gereken stopaj, KDV, belgenin dili, istenmesi gereken ilave bilgiler ve belgeler, vergi dairesine karşı sorumluluğumuz ve firmamız için fayda yaratabileceğimiz alanlara değineceğiz.

Öncelikle, yurt dışından gelen bir fatura **herhangi bir dilde** olabilir. O yüzden o dili iyi bilmek veya güvenilir bir tercümanlık hizmeti almak bazen firmaya çok büyük paralar kazandırabilir. Yapılan işin tanımı ve ne olduğu uygulanacak vergi oranını ve bazen de vergi uygulanıp uygulanmayacağını belirlenmesini de sağlar.

Yurt dışına yapılan ödemede hizmeti sunan firmanın hangi ülkede kurulduğu, ana firma veya grubun hangi ülkede yerleşik olduğu, ödemenin hangi ülkeye yapıldığı gibi detaylar öne çıkar. Ayrıca, ödemenin türü belirlenirken işyeri oluşumu (PE) için belli süre devam etmesi gibi unsurlara da bakılmaktadır.

Yurt dışı faturalarda en yaygın olarak serbest meslek faaliyeti veya gayrimaddi hak çerçevesinde bir vergileme ile karşılaşılabilirse de gayrimenkul varlıklar, temettü, faiz, ticari kazanç, uluslararası taşımacılık, ücret geliri, değer artış kazancı gibi farklı türde işlemlerden kaynaklanan bir ödeme olup olmadığı **özellikle** kontrol edilmelidir.

STOPAJ KONUSU

Yurt dışından aldığımız hizmetler karşılığında ödenen bedeller stopaj (kaynakta vergilendirme) uygulamasına tabi olabilir.

Bu konuda öncelikle söz konusu ödemelerin Türkiye’de geçerli vergi mevzuatı gereği (örneğin KVK Madde 15 ve Madde 30 ve ilgili Kararnameler ile belirlenen oranlar) stopaj yoluyla vergilemeye tabi olup olmadığı ve hangi maddenin konusuna girdiği anlaşılmalıdır. Bu analizde, hizmet faturalarının içeriğinin vergi idaresi tarafından bazen ücret veya gayri-maddi hak bedeli olarak değerlendirilerek farklı vergi uygulamalarına konu edilebileceğini de unutmamak gerekir.

Diğer taraftan, hizmet aldığımız ve ödeme yaptığımız şirketin bağlı olduğu ülke ile Türkiye'nin Çifte Vergilemeyi Önleme (CVÖ) Anlaşması varsa, anlaşma gereği stopaj uygulaması yürürlüğe girmeyebilir veya daha düşük oranda bir stopaj uygulanabilir. Bu konuda çok hassas olunmalıdır.

- Firmalar bu noktada işlerini sağlama almak adına dar mükellefiyete tabi kurumdan mukimlik belgesi istemelidir. ÇVÖ Anlaşması var mı? Varsa yapılan işlem ve söz konusu ödeme anlaşmanın hangi maddesinin konusuna girer, anlaşmanın bu maddesinin şartlarına uyum sağlamış mı? Bu vesileyle kontrol edilmiş olur.

Bu bağlamda, serbest meslek faaliyetleri açısından bazı anlaşmalarımızda, vergilendirme yetkisinin paylaşımında hem gerçek hem de tüzel kişiler için sadece faaliyetin Türkiye'de bir iş yeri ya da sabit yer vasıtasıyla gerçekleştirilmesi belirleyici unsur olarak öngörülürken, diğer bazı anlaşmalarda bu unsurun yanı sıra hizmetin hangi ülkede verildiği ve kalma süresi unsuru da kullanılabilir. Kalma süresi unsuruna kimi anlaşmalarımızda sadece gerçek kişiler yönünden yer verilirken, diğer bazı anlaşmalarda hizmet iş yeri oluşumu açısından tüzel kişilere de yer verilebilmektedir. Ayrıca, az sayıdaki anlaşmamızda Türkiye'nin vergilendirme hakkının tespiti için ödemenin Türkiye'de mukim olanlarca veya onlar adına yapılması ya da ödemenin Türkiye'deki iş yerinden/sabit yerden yapılması unsurlarına da yer verilmiştir.

Türkiye'nin imzalamış olduğu 101 çifte vergileme anlaşması bulunduğu için hizmet alınmaya başlamadan önce her Anlaşmanın özel koşullarına mutlaka bakılmalıdır.

Çifte vergilendirme anlaşmalarında genel olarak şu iki konu önemli olur;

- Hizmet, yurt dışından Türkiye'ye gelinmeksizin verilmişse Türkiye'nin vergileme yetkisi olmadığı için stopaj yapılmayabilir. Bazı anlaşmalarda sabit yer, bazılarında ise ödemenin Türkiye'den yapılmasına bakılmaktadır.
- Bazı anlaşmalarda hizmet için Türkiye'ye geliniyor ancak 1 yıl içerisinde 183 günden az olmak şartıyla ülkemizde hizmette bulunuluyorsa vergileme hakkı diğer ülkeye verildiği için Türkiye'de stopaj uygulanmayacağı durumlar ortaya çıkabilir. Söz konusu 1 yılın belirlenmesinde bazı anlaşmalarda takvim yılı bazılarında ise kesintisiz herhangi bir 365 gün kuralı da uygulanabilmektedir.

Bu konuda, 183 gün hesabı ve bunun belgelendirilmesi gibi detaylar için, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 4 Seri No'lu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Genel Tebliği içinde yer alan açıklamalar ve ekleri dikkate alınmalıdır.

Stopaj esasında Türkiye'den gelir elde eden mukimlerin (yabancı kişi veya kurumların) elde ettiği kazanç üzerinden ödenen kurumlar vergisine karşılık yapılan bir ödemedir, yabancı mukimin kendi ülkesinde Türkiye'de ödenen stopajları mahsup etme imkânı da olabilir, bu sebeple stopaj ödemesi yapıldığı durumlarda yabancı kuruma bilgi verilip talep edilmesi halinde ilgili beyanname ve tahakkuk/tahsil dokümanlarının kendileriyle paylaşılmasına hazır olunmalıdır.

Stopaj (tevkifat) nasıl hesaplanacak?

- Dar mükellef kurumlara tevkifata tabi kazancı sağlayanlar, söz konusu kazançlar üzerinden tevkifat yapacaklardır.

- Tevkifat matrahı, tevkifata konu kazanç ve iradın gayri safi tutarıdır.
- Tevkifat yükümlülüğü ödemenin nakden veya hesaben (tahakkuk esasına göre) yapıldığı tarihte doğar.
- Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi (hizmet bedelinin “net” olarak ödenmesi) halinde vergi kesintisi, net ödeme tutarının **brütü bulunarak** brüt tutar üzerinden hesaplanır.
- Ödemenin net mi brüt mü olacağının sözleşme aşamasında belirlenmesinde yarar vardır. Sözleşmede açık bir hüküm yoksa fatura ve ödeme anında bu konu netleştirilmelidir.
- Yapılan ödemenin döviz cinsinden olması durumunda, ödenecek tutarın TCMB döviz alış kuru üzerinden TL’ye çevrilmesi ve böylece TL cinsinden tutarın hesaplanması gerekir. Daha fazla bilgi için [hazırladığımız yazıyı](#) inceleyebilirsiniz.

Bunun yanında yurt dışı faturaları farklı içerik ve şekillerde olabildiği için yapılan ticari faaliyetin her bir belgesini sağlam bir şekilde muhafaza etmemiz gerekmektedir.

KDV KONUSU

Yabancı faturalarda en önemli konulardan bir tanesi de KDV’nin durumu;

Türkiye’de ikametgahı, işyeri, kanuni iş merkezi bulunmayan yabancı kişi ve kuruluşlardan sağlanan hizmetlerde, bu işlemlere taraf olan gerçek veya tüzel kişinin vergi mükellefi olup olmadığına bakılmadan sorumlu sıfatıyla KDV hesaplayıp beyan edecektir. (KDVK Md.9).

Çifte Vergilemeyi Önleme Anlaşması ile stopajdan muaf olunsa bile gayrisafi ödeme tutarı üzerinden KDV’nin beyanı ve ödenmesi gerekmektedir. Bilindiği üzere KDV Kanunu’na göre, işyeri ve daimî temsilcisi Türkiye’de bulunmayan yurtdışında mukim firmanın verdiği hizmetten **Türkiye’de faydalanılması halinde**, yapılan bu hizmet katma değer vergisine tabi olup, verginin sorumlu sıfatı ile (2) no’lu beyanname ile beyan edilip ödenmesi gerekmektedir. Türkiye’deki bir şirketin yabancı bir kurumdan aldığı ve Türkiye’deki iş ve işlemler ile ilgili her türlü hizmet bu kapsamda sorumlu sıfatı ile KDV’ye tabi olacaktır.

Sorumlu sıfatı ile KDV ödenmesi durumunda (istisnai durumlar hariç) söz konusu KDV Türkiye’de hizmeti alan kurumun KDV beyannamesinde indirim konusu yapılabileceği için ilave bir vergi yükü yaratmaz. Ancak kurumun **devreden KDV** pozisyonunda olması durumunda sorumlu sıfatı ile ödenen KDV’nin indirim yoluyla geri alınması uzun bir zaman alabileceği için **bir nakit akış problemi** yaratabileceği dikkate alınmalıdır.

SERBEST BÖLGE VE İTHALAT

Bir diğer önemli husus Serbest Bölge muafiyeti. Ödemenin serbest bölgede yapılıyor olması stopaj yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.

İthalatta (serbest dolaşıma giriş, geçici ithalat, dâhilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme rejimlerinde) gümrük idaresine ibraz edilecek yurtdışında düzenlenmiş faturalarda, Gümrük Yönetmeliğinin 115’inci maddesinde yer alan bilgilerin bulunması yeterli olup imza, kaşe gibi ulusal mevzuatımızın gerektirdiği unsurlar aranmamaktadır; bu nedenle söz konusu faturalarda, asıl/örnek ayrımı bulunmamakta olup, üretildiği araçtan (yazıcı, belgegeçer vb.) bağımsız

olarak üzerinde gerekli unsurları bulunduran okunaklı faturaların kabul edilmesi gerekmektedir.

Serbest Bölgelerde KDV uygulaması farklılık gösterdiğinden Serbest Bölge’de bir kurum veya şube tarafından yurtdışında ödenen hizmet bedellerinin KDV istisnasına konu olabileceği dikkate alınmalıdır.

BELGE DÜZENİ

Hizmet karşılığı alınan fatura ve belgelerin yeminli tercümesine gerek yoktur. Ancak vergi incelemesi sırasında inceleme elemanınca lüzum görülmesi halinde, mükellefler bu belgelerini tercüme ettirmek zorunda kalabilirler. Mukimlik belgelerinin ise aslı ile tasdikli örneğinin alınması ve 1 nolu form ile birlikte saklanması gerekir.

Belgeyi düzenleyen yabancı kurumların Türkiye’de geçerli VUK hükümlerine tabi olmaması sebebiyle, kendi ülkelerinde fatura yerine geçen benzer dokümanlar (fee note, receipt, debit note vb) ile ödeme talep edebilirler, bu durum söz konusu ödemenin Türkiye’de kayıt altına alınmasına engel değildir, burada önemli olan hizmetin mahiyetinin ve karşılığında ödeme yapılan bedelin karakterinin (serbest meslek bedeli, ücret veya gayrimaddi hak bedeli gibi) doğru tanımlanmasıdır ve vergi uygulamasının buna göre yapılmasıdır.

Diğer önemli bir konu Vergi Dairesine karşı yapılacak bildirimlerdir. Konuyla ilgili 4 Seri No’lu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Genel Tebliği’ne [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Anlaşma türüne göre vergi kesintisi yapılmasının gerekmediği durumlarda, Türkiye kaynaklı serbest meslek kazancı elde eden diğer ülke mukimlerin, Tebliğin ekinde yer alan [1 no’lu](#) formun* eksiksiz olarak doldurularak hizmet alımına başlandığı tarihten itibaren 30 gün içinde vergi sorumlularına verilmesi gerekmektedir. Tebliğin ekinde yer alan [2 no’lu](#) formun ise vergi sorumlularınca doldurularak, hizmet sunucuları tarafından kendilerine verilen 1 no’lu form ve varsa hizmete ilişkin yazılı sözleşme örneği ile, ödeme yapılmasından önce bağlı olunan vergi dairesine/malmüdürlüğüne verilmesi gerekmektedir.

4

SUNUŞ & METODOLOJİ

Ülkemizde, meslek mensuplarının usta çırak ilişkisiyle öğrendikleri bilgiler çok değerlidir. Mali müşavirlik, YMM ve bağımsız denetim sınavlarında ve genel olarak denetim/müşavirlik mesleğinin sorumluluğu göz önünde bulundurularak yazılı kural ve çalışma kağıtlarının önemi yadsınmaz.

Özellikle mesleğe yeni adım atmak isteyen gençlerin ve bu mesleğin çıtasını yükseltmek isteyen herkesin bilgiye doğru kanallardan ulaşması gerekir. Ülkemizde vergi denetimi, ön mali kontrol veya uyum (compliance) yönetimi yapmak isteyen firmaların ihtiyacı olan denetim metotları, uygulanabilecek check-list, matbu denetim formları ve uygulama kılavuzlarına olan ihtiyaç çok açıktır. Bu konuda her firma kendi tarzını belirlemiş olup maalesef bir standart bulunmamaktadır. Bunların firma kültürüne uygun olarak nesiller arası aktarımına ve kariyerine yeni başlayan mali uzmanlara aktarılması büyük ihtiyaçtır. Özellikle hızlı büyüyen sektörlerde, çabuk büyüyen firmalarda, yeni açılacak ülke/şube ve birimlerde -söz uçar yazı kalır hesabıyla vergi ve uyum yönetiminin benimsenmesi insan kaynağının doğru yönlendirilmesine de olanak sağlar.

Tüm bu gereksinimleri de göz önünde bulundurularak şirketimiz denetim kılavuzları ve kısa – öz hap şeklinde metodolojik form/çek list vb çalışmaları hazırlayıp halka açık olarak web sayfamızda yayımlamaya çalışıyoruz.